

KEURUU MULTIA ÄHTÄRI 2014

Valtatien 18 uusi linjaus -
arkeologinen inventointi

Jaana Itäpalo 29.9.2014

*KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIA***PALVELU**

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologista inventointia Ähtärin ja Multian välille suunnitellun uuden valtatie 18 alueella. Työn tilaaja on Ramboll Finland Oy. Työ tehtiin 26.8. - 30.8 2014 yht. 5 kenttätyöpäivän aikana. Maastotyön suoritti FM Jaana Itäpalo.

Linjauksen pituus on sivuhaaroineen n. 30 km ja se kulkee pääosin Keuruussa. Suunniteltu uusi tielinja inventoitiin n. 30-100 metrin säteellä.

Kohdealueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei ollut tiedossa ennen inventointia muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Inventoinnissa löytyi neljä uutta muinaisjäännöskohdetta. Keuruun puolelta löytyi Hongikkokankaan ja Lintulan kohteista tervahauta, joista Lintulan tervahautaan liittyy mahdollisesti myös tervapirtin pohja/kiuas. Tervavuoren kohteesta löytyi kolme hiilimiilun pohjaa. Multian puolelta löytyi kolme hiilimiilua Vuorimäeltä. Muita kulttuuriperintökohteita ei inventoinnissa havaittu. Muut inventointihavainnot liittyivät lähinnä lähihistorian viljelystoimintaan.

Keuruulla kohteessa Hongikkokangas tervahauta sijaitsee heti suunnitellun tielinjan tuntumassa ja Multialla kohteessa Vuorimäki hiilimiilujen pohjat n. 30-100 metrin etäisyydellä suunnitellusta uudesta tiestä. Molemmilla kohteissa muinaisjäännökset saattavat vaarantua, jos sijoitussuunnitelmat toteutuvat näin lähellä kohteita.

Sisällysluettelo

	S.
1. Perustiedot.....	3
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät.....	3
<i>Esiselvitys.....</i>	4
<i>Tutkimushistoria.....</i>	4
<i>Maastoinventtointimenetelmä.....</i>	4
3. Alueen maisema, topografia ja geologia.....	4
4. Alueen esihistoriallinen maankäyttö.....	5
5. Alueen historiallisen ajan maankäyttö.....	6
6. Tulokset.....	7
7. Yleiskartta.....	8
8. Kohdeluettelo.....	9
9. Kohdetiedot.....	9
<i>Muinaisjäännökset.....</i>	9
<i>Muut inventointihavainnot.....</i>	17
10. Inventoidut alueet ja valokuvia inventoiduista linjauksista.....	26
11. Aineistoluettelo.....	29

1. Perustiedot

Inventointialue: Vt 18 uuden tielinjan suunnittelualue via Keuruu, Multia ja Ähtäri

Tilaaaja: Ramboll Finland Oy

Inventoinnin laji: Yleisinventointi

Kenttätöaika: 26.08.-30.08.2014, yht. 5 päivää

Kartat: 224104, 224105, 224107, 224108, 224109, 224110, 224111
N 423, 424

Korkeus: n. 121,50-215 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio), Keski-Suomen Museo (digitaalinen kopio)

Aiemmat tutkimukset: -

Lähialueella:

Timo Jussila, Multian inventointi. Mikroliitti Oy 2002.

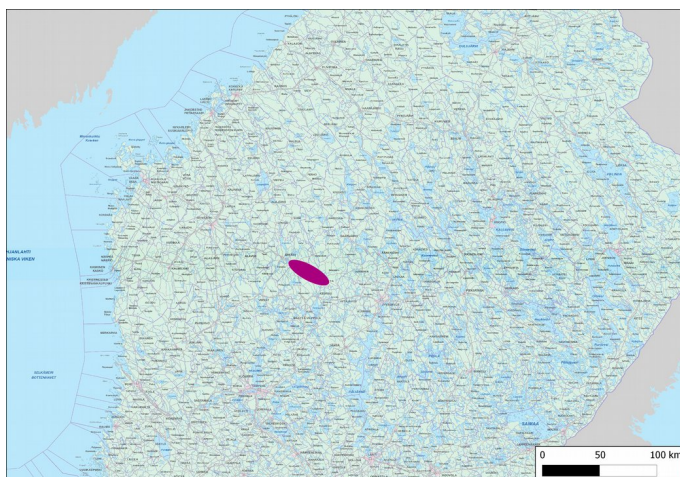
Miikka Kumpulainen, Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi Keski-Suomessa. Keski-Suomen museo 2004.

Riikka Mustonen, Kulttuuriperintökohteiden inventointi. Jyväskylän seutu. Metsähallitus 2010.

2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

Keski-Suomessa Keuruulla, Multialla ja Ähtärissä suoritettiin alkusyksystä 2014 arkeologinen maastoinventointi suunnitellun uuden vt 18 tielinjan alueella. Linja sivuhaaroineen kulkee n. 30 km länsi-itäsuunnassa Ähtärin ja Keuruun rajalta Multian keskustan luoteispuolelle. Pääosin linja sijaitsee Keuruulla. Alueelta ei ennen inventointia ollut tiedossa arkeologisia kohteita.¹

Tässä selvityksessä etsittiin muinaisjäännöksiä ja pyrittiin myös huomioimaan muita kulttuuriperintökohteita sekä ihmisen toiminnan seurauksena syntyneitä rakenteita ja muutoksia luonnonympäristössä, joilla voi olla merkitystä kokonaiskuvan saamisessa kohdealueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä.

Karttarasteri MML@ 06/2014.

Kartta 1. Tielinjan sijainti.

¹ Aiemmat kohdetiedot Museoviraston kulttuuriympäristön rekisteriportaalin mukaan, <http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx> ja Kulttuuriympäristön tutkimusraportit, http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/raportti/read/asp/hae_liite.aspx?id=100273&ttyyppi=pdf&kunta_id=74

Esiselvitys

Esihistoriallisten muinaisjäännösten paikallistamisessa käytettiin Museoviraston rekisteriportaalien tietoja, GTK:n kallioperä- ja maaperäkartoja, Maanmittauslaitoksen avointa dataa, mm. ortokuvia ja korkeusmallia (10 m). Historiallisen ajan kohteita etsittiin internetistä löytyvien Arkistolaitoksen digitaaliarkiston sekä Jyväskylän yliopiston julkaisuarkiston historiallisen karttamateriaalin, Maanmittauslaitoksen uudistusarkiston sekä kirjallisuustietojen avulla. Maankäytön historiaa on lisäksi selvitty vanhimpien vuosina 1960-61 alueesta laadittujen peruskarttojen avulla.

Tutkimushistoria

Keuruulla, Multiassa ja Ähtärissä aiemmat tutkimukset ovat olleet melkein kaikki inventointeja tai tarkastuksia. Lähialueella tehtiin vuonna 2002 muinaisjäännösten inventointi Multian kunnassa (Timo Jussila, Mikroliitti Oy). Vuonna 2010 inventoitiin muinaisjäännöksiä ja muita kulttuuriperintökohteita valtion talousmetsissä, Jyväskylän seutu (Riikka Mustonen, Metsähallitus).² Vuonna 2004 inventoitiin entuudestaan tuntemattomia historiallisen ajan asutushistoriallisia muinaisjäännöksiä Keuruulla (Miikka Kumpulainen, Kirsi Luoto, Keski-Suomen museo). Yksi-kään aiempi inventointi ei ole suoraan kohdistunut nyt kohteena oleville alueille.

Maastoinventointimenetelmä

Maastoinventoinnissa tarkastettiin uusi tielinjaus 30-100 metrin säteellä muinaisjäännösten sijainnin kannalta otollisilla alueilla. Muinaisjäännösten kannalta hyviä alueita etsittiin maan pinnan muotojen, poikkeavan kasvillisuuden sekä maannoksen perusteella. Liesjärven ja Ison-Multianjärven lähistöllä suunnittelualueet katsottiin tarkemmin. Epärelevantit alueet, kuten tasiset rämeet tai soistuneet alueet ja karkeat kivikot kontrolloitiin yleispiirteisesti tai ei lainkaan. Maaperää tarkastettiin ojien leikkauksista ja metsäauratuilla alueilla, epämääräisiä kuoppia ja muita rakenteita kairattiin terän halkaisijaltaan 20 mm:n kairalla. Ainoa laajempi hiekkavyöhyke esiintyy Multian puolella raviradan ympäristössä, missä alue inventoitiin tarkemmin. Paikalla oli mahdollista tehdä monin paikoin pintahavainnointia metsäteiden varsilla ja hiekkakuoppien reunoilla, joilta pintakasvillisuus puuttui. Suunnitellun tielinjan ympäristöä valokuvattiin ja kirjattiin maasto- ja maisemaselvityksiä.

Työssä käytettiin EGNOS-yhteensopivaa paikanninta Garmin GPSmap 62s ja Quantum GIS 1.8.0 paikkatieto-ohjelmaa.

3. Alueen maisema, topografia ja geologia

Noin 30 km pitkä tielinjaus sivuhaaroineen kulkee lännestä itään Ähtäriin ja Keuruun rajalta Multian keskustan luoteispuolelle Vähä-Multianjärven pohjoispuolelle. Pääosin linjaus kulkee Keuruulla. Linjaus kulkee korkeustasoilla 121,50-215 m mpy, pääosin yli 140 m mpy. Matalimmat alueet sijaitsevat Soutujokilaakson kohdalla. Suuri osa alueesta on supra-akvaattista. Itäosassa korkein ranta on n. 160 m mpy, tässä muinaisrantavaiheessa Multian kohdalle oli muodostunut Ancyliusjärven aikainen lahti. Suurempia vedenpinnan vaihteluita ei mahdollisesti ole tapahtunut kuroutumisen jälkeen, joten kivikautiset asuinpaikkapinnat ovat Multian järvillä löydettävissä nykyisen rannan tuntumasta (Jussila Timo, Inventointiraportti Multian muinaisjäännösinventointi. 2002. S. 4). Linjauksen länsiosassa Liesjärven korkein ranta on ylempänä.

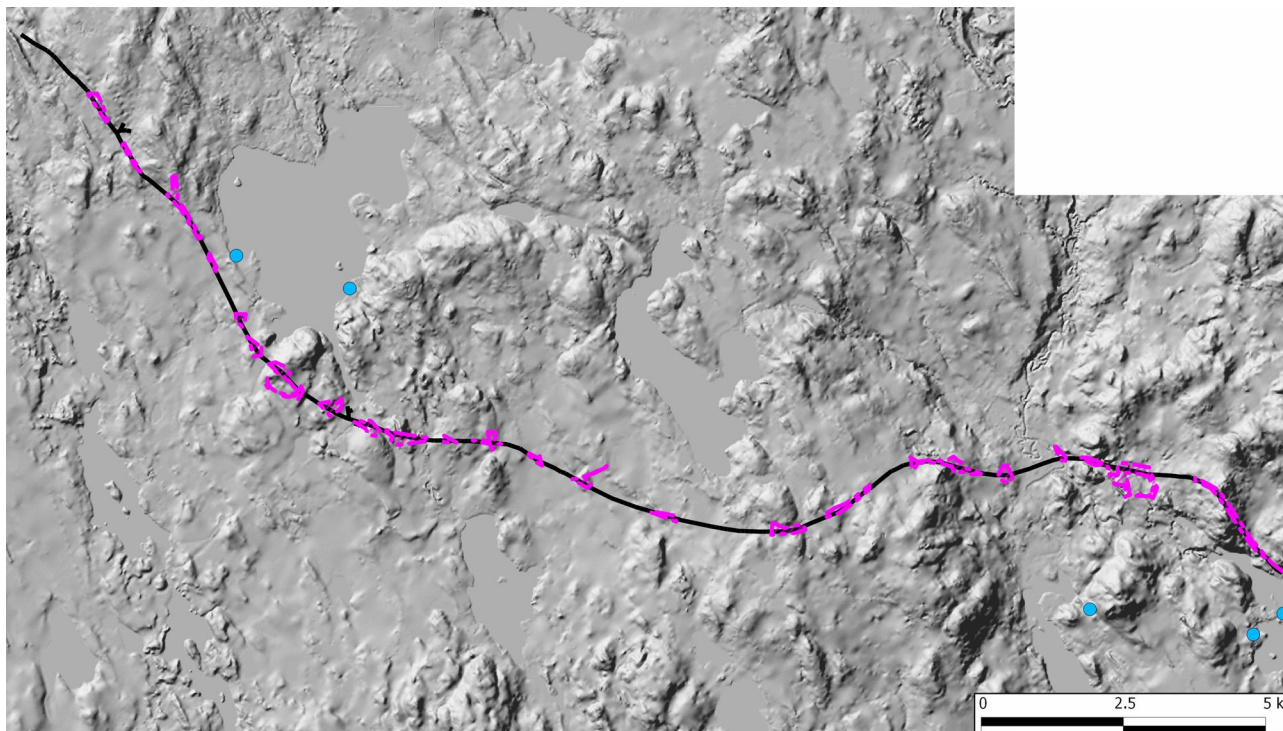
Alue on mäkisintä linjauksen itäosassa ja länsiosassa Liesjärven eteläpuolella. Mäkien ja muiden kuivempien maiden väliset alueet ovat lähinnä alavaa rämettynyttä maastoa. Maaperä on pääosin sekalajitteista. Hiesu- ja hiekkavyöhykkeet ovat enimmäkseen peltoa.³ Kallioita esiin-

² Ks. viite 1.

³ Geologian tutkimuskeskus, http://www.gtk.fi/tietopalvelut/geologiset/kartta_aineistot/ <http://geomaps2.gtk.fi/geo/>

tyy linjauksen itäosassa Multian puolella Soutujoen kylän länsi- ja itäpuolella sekä Keuruulla Liesjärven eteläpuolella. Linjaus ei kulje vesistöjen rannoilla, mutta sivuaa idässä lyhyellä matkalla Vähä-Multianjärven pohjoisranta ja lännessä Liesjärven eteläkärkeä. Multian Soutujoen kylässä se ylittää Soutujoen ja linjauksen länsipäässä Liesjärven lounaispuolella pienen Liesjoen. Suunniteltu tielinja kulkee kyläasutuksen ja vanhojen kyläpaikkojen lähialueilla, mutta ei kylien ydinasutuksen läpi.

Tausta-aineisto, MML@ 05/2014.

Kuva 1. Korkeusvyöhykemalli, 10 m. Inventoidut alueet rajattu. Tunnettu arkeologinen löytö-/havaintopaikka; sininen piste.

4. Alueen esihistoriallinen maankäyttö

Lähimmät kivikautisiksi ajoitetut löytöpaikat sijaitsevat tielinjan lähialueella sijaitsevien järvien rannoilla. Linjan itäpään lähettäviltä Iso-Multianjärven ja Vähä-Multianjärven rannalta tunnetaan kaksi kivikautista asuin-/leiripaikkaa, joista molemmista on tullut löytöinä kvartsia, Uusi Hautausmaan kohteesta on havaittu myös mahdollinen asumuspainanne. Linjauksen länsipäästä Liesjärven länsirannalta Miisulan kohteesta on löytynyt rantahiekasta kivikirves. Löytöajan kohtana järven vedenpinta oli alhaalla kuivan kesän vuoksi. Kirveen löytöpaikasta vajaan 400 m itäkoilliseen löytyi lisäksi matalasta vedestä n. 150 cm pitkä veistetty tukki. Järven kaakkoisrannalla Lamponiemen eteläpuoliselta hiekkarannalta on löydetty muutama kvartsi-iskos. Kyseessä voi olla leiripaikka. Lisäksi Multian Tarhanpäänjärven koillisrannalta n. 2,7 km linjauksesta etelään on Purstinvuoren kohteesta löytynyt kvartsia hiekkakuopan reunalta. Mahdollisesti paikalla on ollut asuinpaikka, mutta joka on lähes kokonaan tuhoutunut.

Vähä-Multianjärven pohjoispuolella linjaus kulkee lyhyen matkaa nykyisen vt:n 18 kohdalla, jonka ympäristössä on kivikautiselle toimintapaikalle sopivaa maastoa. Sopivaa aluetta esihistoriallisille kohteille on lisäksi linjauksen itäosassa Soutujoen kylän peltoalueilla ja niiden tuntumassa sekä Soutujoentien varrella sijaitsevan raviradan ympäristössä. Linjauksen länsipäässä

Liesjärven eteläpuolella alue on paikoin topografisesti sopivaa, mutta maaperältään liian karkeaa verrattuna referenssikohteisiin.

5. Alueen historiallisen ajan maankäyttö

Linjauksen alueelta tai sen läheisyydestä ei ole tiedossa historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Lähinnä sijaitseva historiallisen ajan mahdollinen muinaisjäännös on Iso-Multianjärven länsirannalla. Paikalla on röykkiö, jota on arveltu enemmän riihen tai tuvan kiukaaksi kuin esihistorialliseksi hautaröykkiöksi.

Multian varhaisimmasta historiallisen ajan asutuksesta on tarkempia kirjallisia lähteitä vuodelta 1571. Myös Keuruun puolella Liesjärven ympärille oli jo tuolloin perustettu taloja, mm. Väkyn kaksi taloa.⁴ Syrjäisemmille alueille asutus syntyi 1800-luvun puolivälissä, mm. linjauksen keskivaiheilla Alhonperälle ja Janhosperälle. 1800-luvulla laadittujen pitäjänkarttojen mukaan linjauksen tuntumassa sijaitsi torppa Multialla Soutujoella nykyisen raviradan lähellä.

Ote vuoden 1899 Keuruun pitäjän kartasta Liesjärven kohdalta. Liesjärven länsirannalla oli Väkyn ja Aution talot ja kaakkoispuolella Kutti. Arkistolaitoksen digitaaliarkisto <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=12194624>

Metsäelinkeinoiniin liittyvät rakenteet, kuten hiilimiilut, tervahaudat, potaskauunit tai esimerkiksi metsätöihin liittyvät tilapäisasumusten jäänteet ovat mahdollisia alueella. Kaskiviljely on ollut yleistä vielä 1830-luvun alkupuolella Keuruulla ja Multialla. Myös peltoviljelystä säilyneitä peltoaitoja tai röykkiöitä saattaa löytyä kohdealueilta.

4 Mauno Jokipii, Keski-Suomen vaiheet keskiajalta kunnallishallintoon, Keski-Suomen historia 1, s. 189-190.

6. Tulokset

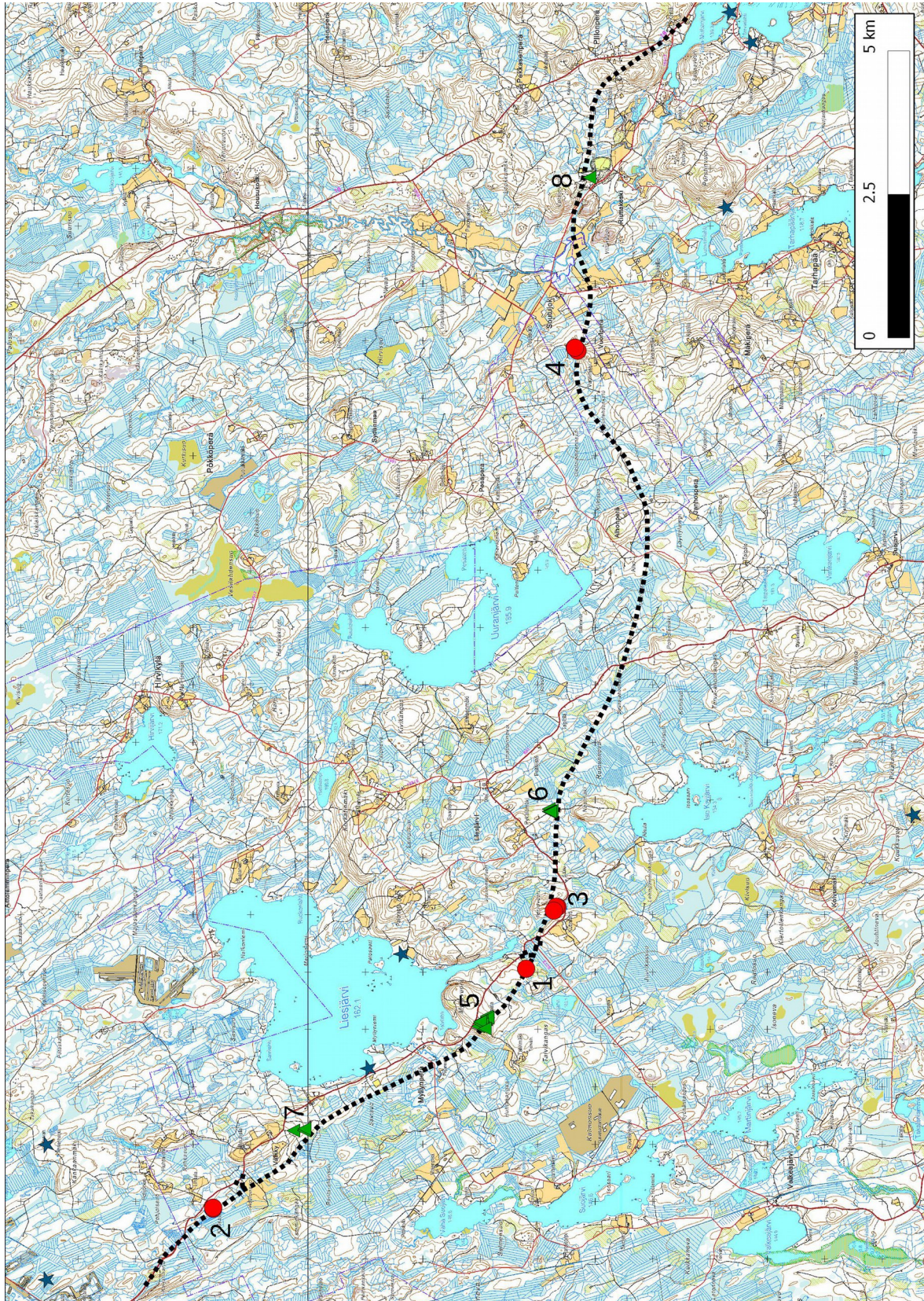
Inventoinnissa löytyi neljä uutta muinaisjäännöskohdetta. Keuruun puolelta löytyi Lintulan kohteesta tervahauta ja mahdollinen tervapirtin kiuas, Hongikkokankaan kohteesta yksittäinen tervahauta ja Tervavuorelta kolme hiilimiilun pohjaa. Multian puolelta löytyi Vuorimäen kohteesta kolme hiilimiilun pohjaa. Muita kulttuuriperintökohteita ei inventoinnissa havaittu. Muut inventointihavainnot liittyivät lähinnä lähihistorian viljelystoimintaan, ja ne olivat lähinnä pelto-
röykkiöitä.

Kohteessa Hongikkokangas tervahauta sijaitsee heti suunnitellun tielinjan tuntumassa ja kohteessa Vuorimäki hiilimiilujen pohjat n. 30-100 metrin etäisyydellä suunnitellusta uudesta tiestä. Kohteet saattavat vaarantua, jos tien rakentaminen toteutuu näin lähellä kohteita.

Jaana Itäpalo
29.9.2014

7. Yleiskartta

Karttarasteri MML@ 06/2014

Kartta 5. Muinaisjäännöskohteet 1-4 numeroitu ja merkitty punaisilla ympyröillä: **1. Hongikkokangas**, tervahauta **2. Lintula**, tervahauta **3. Tervavuori**, hiilimiiluja **4. Vuorimäki**, hiilimiiluja. Muut inventointihavainnot 5-8 merkitty kolmioilla. Entuudestaan tunnettu muinaisjäännöskohde; tähti. Suunniteltu tielinja merkitty katkoviivalla.

8. Kohdeluettelo

Kohde	Sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	luokka
1. Hongikkokangas	9	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat,	uusi aika	1	1
2. Lintula	11	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	uusi aika	2	1
3. Tervavuori	12	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	uusi aika	3	1
4. Vuorimäki	14	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	uusi aika	4	1
5. Haapala	17	työ- ja valmistuspaikat, peltoröykkiöt	resentti	n. 20	4
6. Pykälämäki	20	asuinpaikat, rakennusten perustukset	resentti	n. 10	4
7. Vällky	22	työ- ja valmistuspaikat, kellarit	resentti	3	4
8. Ravirata	24	maarakenteet, kuopat	resentti	1	4

Taulukko. Luokka: 1. uusi muinaisjäännöskohde 2. tunnettu muinaisjäännöskohde 3. muu kulttuuriperintökohde 4. muu inventointihavainto.

9. Kohdetiedot

Historiallisen ajan muinaisjäännökset

1 KEURUU HONGIKKOKANGAS

Mj-rekisteri:

Laji:

Mj-tyyppi:

Tyyppin tarkenne:

Ajoitus yleinen:

Lukumäärä:

Rauhoitusluokkaehdotus:

uusi kohde

kiinteä muinaisjäännös

työ- ja valmistuspaikat

tervahaudat

historiallinen

1

2

Paikkatiedot:

Karttalehti:

Etäisyystieto:

224107, N 423

Keuruun keskustasta noin 25 km luoteeseen

Koordinaatit:

tervahauta

P: 6926202 I: 368060

koord.selite:

pistemäinen (GPS-mittaus)

Aiemmat tutkimukset:

Inventointimenetelmät:

-

pintahavainnointi, kairaus

Maastotiedot: Liesjärven eteläkärjen lounaispuolella etelään viettävän moreenikankaan reunalla avohakatuksen alueen pohjoisreunalla.

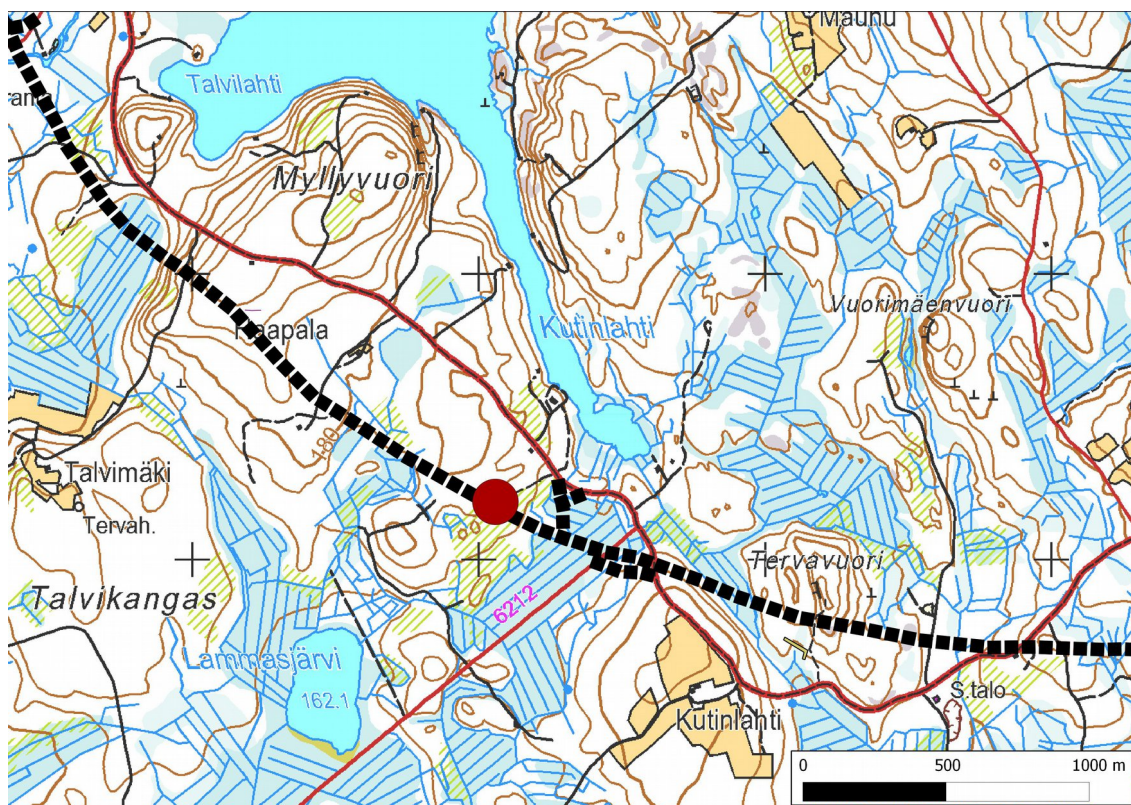

Kuvaus: Tervahauta on n. 6,5 m halkaisijaltaan, osin kivistä koostuva halssi etelään. Päällä kasvaa nuorehkoja kuusia ja koivuja. Haudan kaakkoispuolella on epämääräisiä pieniä kumpuja ja kuoppia, joista ei tunnistettu silmämääräisesti tai kairauksessa tervapirtin pohjaa tai kiuasta. Ne voivat kuitenkin liittyä paikan tervanvalmistukseen

Vaikutusten arvio: Suunniteltu tielinja kulkee alle 20 metrin etäisyydellä lounaispuolella. Tielinjan rakentamissuunnitelmien toteutuksella on ehkä vaikutusta kohteeseen.

Kohde kuvattuna etelästä halssin kohdalta.

Hongikkokangas, tervahaudan sijainti merkitty punaisella ympyrällä ja tielinja katkoviivalla.

2 KEURUU LINTULA

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	<i>uusi kohde</i>
<i>Mj-tyyppi:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	tervahaudat
<i>Lukumäärä:</i>	historiallinen
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2
	2

Paikkatiedot:

<i>Karttalehti:</i>	224105, N 424
<i>Etäisyystieto:</i>	Keuruun keskustasta noin 25 km luoteeseen

Koordinaatit:

tervahauta	P: 6931649 I: 363879
tervapirtin kiuas ?	P: 6931649 I: 363897

koord.selite: tervahaudan keskipiste, pistemäinen (GPS-mittaus)

Aiemmat tutkimukset:

Inventointimenetelmät: -
pintahavainnointi, kairaus

Maastotiedot: Liesjärven luoteispuolella Lintulan tilasta n. 0,5 km lounaaseen ja Myllymäen-tien länsipuolella, länteen Kivisuolle viettävän moreenikankaan reunalla.

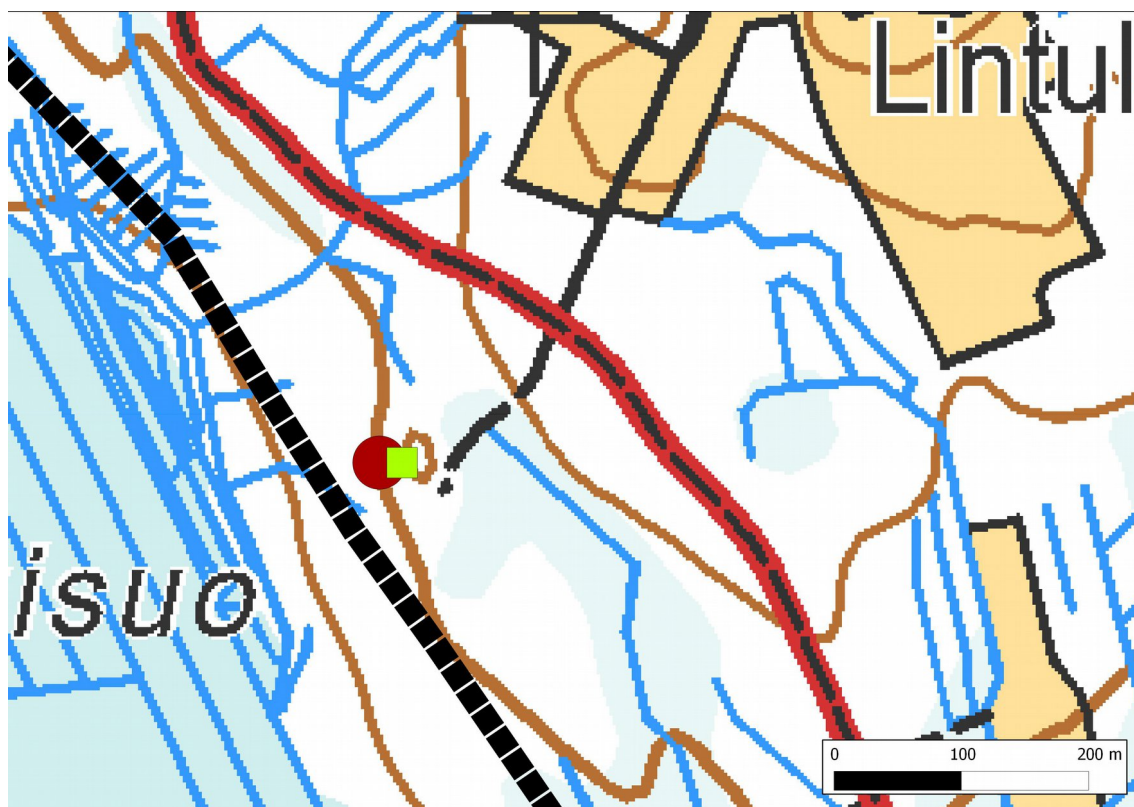
Kuvaus: Tervahauta on n. 15 m halkaisijaltaan, halssi lounaaseen. Päällä kasvaa varttuneita kuusia. Noin 20 m itään sijaitsee pieniä kuoppia ja yksi n. 1,5 m halkaisijaltaan oleva kumpare, jossa kairauksessa todettiin kiviä, mutta ei juurikaan hiiltä. Etäisyys tervahautaan on sopiva ajatellen tervapirtin sijaintia, ja kysymys voi olla kiukaan pohjasta.

Paikalle johtavan metsätien varrella on pienialainen hiekkainen vyöhyke, josta on otettu maa-ta. Avonaisten maanpintojen tarkastuksessa ei havaittu merkkejä muinaisjäännöksistä.

Vaikutusten arvio: Suunniteltu tielinja kulkee noin 40 metrin etäisyydellä lounaispuolella. Tien rakentamisella ei ole vaikutusta kohteeseen. Kohde voidaan huomioida rakentamisvai-heessa esimerkiksi merkitsemällä se maastossa.

Lintula, tervahauta kuvattuna halssin suunnasta.

Lintula, tervahauta merkitty ympyrällä ja mahdollinen tervapirtin kiuas neliöllä.

3 KEURUU TERVAVUORI

Mj-rekisteri:

Laji:

Mj-tyyppi:

Tyyppin tarkenne:

Ajoitus yleinen:

Lukumäärä:

Rauhoitusluokkaehdotus:

uusi kohde

kiinteä muinaisjäännös

työ- ja valmistuspaikat

hiilimiilut

historiallinen

3

2

Paikkatiedot:

Karttalehti:

Etäisyystieto:

224107, N 423

Keuruun keskustasta noin 24 km luoteeseen

Koordinaatit:

miilu 1

miilu 2

miilu 3

P: 6925721 I: 369072

P: 6925680 I: 369141

P: 6925656 I: 369135

koord.selite:

miilu 1, pohjoisin miilu, pistemäinen (GPS-mittaus)

Aiemmat tutkimukset:

Inventointimenetelmät:

-

pintahavainnointi, kairaus

Maastotiedot: Liesjärven eteläkärjestä, Kutinlahdesta, n. 800-900 m kaakkoon Tervavuoren lounaislaidalla. Alueella kasvaa kuusimetsää. Maaperä on kallioista ja kivikkoista, paikoin rin-
teiden reunat ovat vähäkivisempiä. Korkeimmalla kohdalla kallioseinämät ovat jyrkkiä. Puusto

mäen alueella on etupäässä kuusta, reunoilla mänty on paikoin valtapuu. Tervavuoren itäpuolella kulkevan metsätien varrella on myös hiekkaista maaperää.

Kuvaus: Kolme n. 1,5-2 m halkaisijaltaan olevaa ja n. 0,5-0,7 m syvyistä hiilimiilun pohjaa mäen reunalla. Pohjoisimmat miilut no:t. 1-2 ovat n. 1,5-2 m halkaisijaltaan ja 0,5-0,7 m syviä, reunat ovat jyrkät. Molempien kairauksessa todettiin hiiltä. Eteläisin miilu no 3 on n. 2 m halkaisijaltaan ja loivareunainen. Sen kairauksessa ei saatu esiin hiiltä. Kuoppien pinnalla kasvaa sammalta ja varpukasvillisuutta. Välittömän lähiympäristön puusto on etupäässä mäntyä.

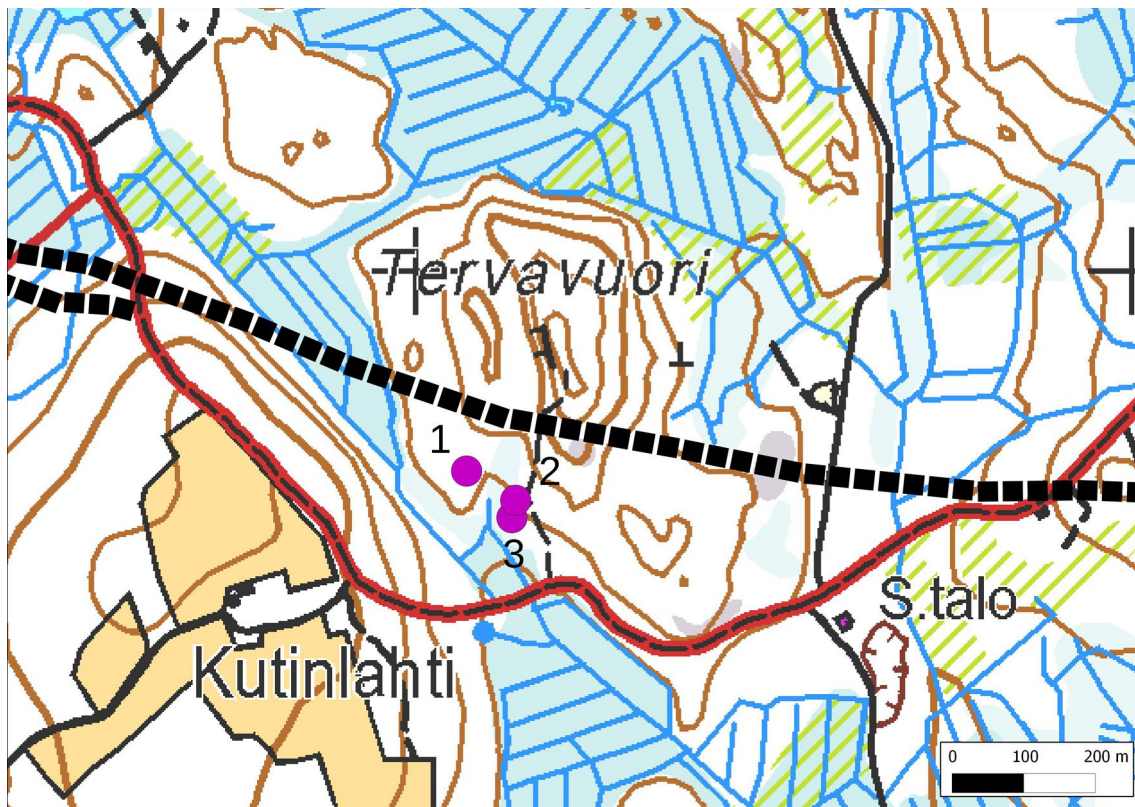
Vaikutusten arvio: Suunniteltu tielinja kulkee noin 70-120 metrin etäisyydellä pohjoispuolella. Tien rakentamisella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

Miilu no. 2 idästä.

Miilu no. 3 kaakosta.

Tervavuoren miilut 1-3 merkitty kartalle ympyröillä.

4 MULTIA VUORIMÄKI

Mj-rekisteri:

Laji:

Mj-tyyppi:

Tyyppin tarkenne:

Ajoitus yleinen:

Lukumäärä:

Rauhoitusluokkaehdotus:

uusi kohde

kiinteä muinaisjäännös

työ- ja valmistuspaikat

hiilimiilut

historiallinen

3

2

Paikkatiedot:

Karttalehti:

Etäisyystieto:

224110, N 423

Multian keskustasta noin 8 km luoteeseen

Koordinaatit:

miilu 1

miilu 2-3

P: 6925308 I: 378829

P: 6925357 I: 378880

koord.selite:

miilu 1, eteläisin miilu, pistemäinen (GPS-mittaus)

Aiemmat tutkimukset:

Inventointimenetelmät:

-

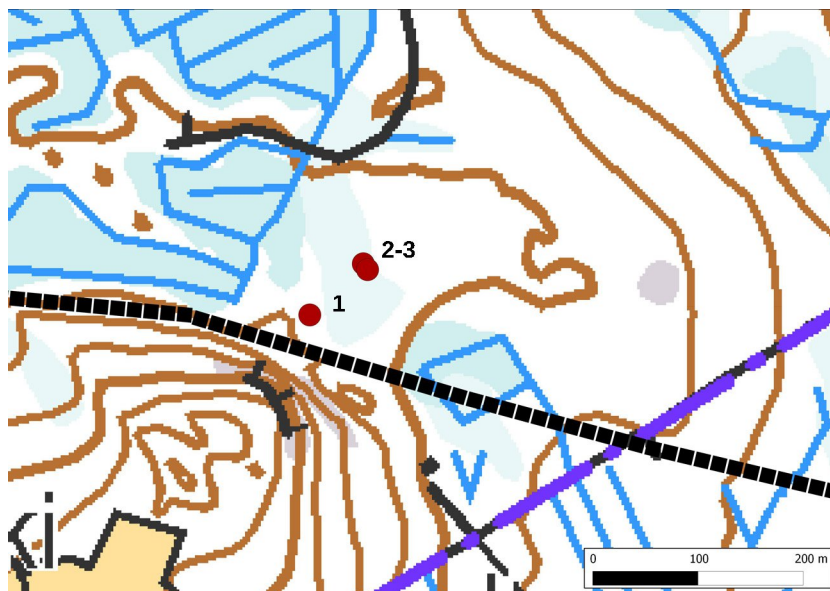
pintahavainnointi, kairaus

Maastotiedot: Soutujoen Vuoriperällä kallioisen Vuorimäen koillispuolella. Puusto on harvaa mäntymetsää.

Kuvaus: Kolme n. 3-4 m halkaisijaltaan olevaa hiilimiilun pohjaa Vuorimäen kallioiden koillispuolella. Maaperä alueella on kallioista ja kivikkoista. Eteläisin muodoltaan hieman kulmikas miilu no. 1 on n. 4 m halkaisijaltaan, keskellä on matala painanne ja välittömästi koillispuolella n. 4 x 0,5 m laaja ja vajaan metrin syvyinen kuoppa. Reunoilla kasvaa muutama mänty, pinta on sammaleen, varpukasvillisuuden ja heinän peitossa. Maasto laskee kohteesta pohjoiseen. Miilu no 2. on muodoltaan soikeahko ja n. 3 x 2 m laaja ja 50 cm syvä. Heti eteläpuolella sijaitsee soikean muotoinen n. 3 x 1,5 m laaja ja 50 cm syvä kuoppa, joka sekin mahdollisesti on miilun pohja, vaikka kairauksessa ei saatu esiin hiiltä. Muodostelmien pinnalla kasvaa samalta ja varpukasvillisuutta sekä muutamia mäntyjä. Miilut sijaitsevat pienen kumpareen päällä.

Vaikutusten arvio: Suunniteltu tielinja kulkee noin 30-90 metrin etäisyydellä eteläpuolella. Tien rakentamisella saattaa olla vaikutusta kohteeseen.

Vuorimäki, kohteet 1-3 merkitty kartalle.

Miilu no. 1 kuvattu pohjoisesta.

Miilun no. 2 pohja takana, etualalla mahdollinen miilun pohja. Kuva kaakosta.

Muut inventointihavainnot

5 KEURUU HAAPALA

Mj-rekisteri:

Laji: -
Tyyppi: muu inventointihavainto
Tyyppin tarkenne: työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen: peltoröykkiöt
Lukumäärä: resentti
Rauhoitusluokkaehdotus: 20
-

Paikkatiedot:

Karttalehti: 224107, N 423
Etäisyystieto: Keuruun keskustasta noin 26 km luoteeseen

Koordinaatit:
peltoröykkiö

P: 6926899 I: 367202

koord.selite: suurin peltoröykkiö alueen eteläosassa, pistemäinen (GPS-mittaus)

Aiemmat tutkimukset: -
Inventointimenetelmät: pintahavainnointi

Maastotiedot: Liesjärven ja Myllymäentien eteläpuolella. Alueella puusto on paikoin jyrkää kuusikkoa, aluskasvillisuutena paikoin runsaasti apilaa.

Kuvaus:

Paikalla on lähihistoriaan viljelystoimintaan liittyviä peltoröykkiöitä ja peltoaita. Lisäksi paikalla on maakellarin pohja ja vanha röykkiöksi koottu tilarajan merkki. Paikalla havaittiin myös matalia pelto-ojia. Alue on tasaista ja vähäkivistä. Alueelle on merkitty peltoja vuoden 1960 peruskartalle.

Vaikutusten arvio: Kyseessä ei ole muinaisjäänös tai muu kulttuuriperintökohde ja vaikutuksia ei siten arvioitu.

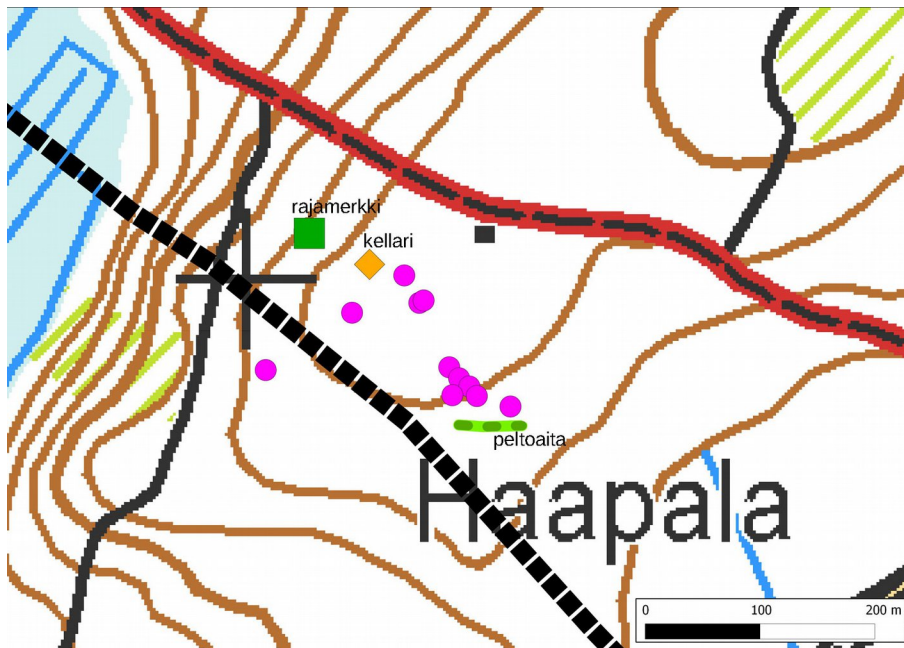
Selvästi erottuva peltoröykkiö alueen keskiosassa.

Vajaa 1,5 m halkaisijaltaan oleva rökkiöksi koottu vanha rajamerkki, joka ei sijaitse nykyisellä rajalinjalla.

Reunoista mitattuna noin 5 x 4 m laaja kellarin pohja, oviaukko pohjoiseen.

Haapalan rakenteet: neliö; rajamerkki, vinoneliö; kellarikuoppa, vihreä viiva; peltoaita, ympyrä; peltoröykkiö (kaikkia rakenteita ei kartoitettu).

Ote vuoden 1960 peruskartasta, josta ilmenee, että mäen alueella oli peltoja/niittyjä. Nykyisin alueet ovat metsittyneitä, kartta: <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

5 KEURUU PYKÄLÄMÄKI

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	-
<i>Tyyppi:</i>	muu inventointihavainto
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	asuinpaikat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	rakennusten perustukset
<i>Lukumäärä:</i>	resentti
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	10
	-

Paikkatiedot:

<i>Karttalehti:</i>	224107, N 423
<i>Etäisyystieto:</i>	Keuruun keskustasta noin 23,5 km länsiluoteeseen

Koordinaatit: P: 6925808 I: 370843

koord.selite: itäisin rakennuksen perustus, pistemäinen (GPS-mittaus)

Aiemmat tutkimukset: -
Inventointimenetelmät: pintahavainnointi

Maastotiedot: Liesjärven eteläkärjestä n. 2,3 km itäkaakkoon Pykälämäen tilan kohdalta ja Myllymäentieltä etelään johtavan metsätien varrelle.

Kuvaus:

Heti metsätien itäpuolella rakennusten perustuksia ja yksi romahtanut rakennus, entisiä pelto-alueita molemmin puolin tietä ja joitakin peltoröykkiöitä ja aitamaisia kiveyksiä. Paikalla on sijainnut Männistön tila, joka on merkitty mm. vuoden 1960 peruskartalle. Kaikkia alueen rakenteita ei kartoitettu. Myös eteläpuolella Näsimmäellä oli tila peltoineen ja tilarakennuksineen.

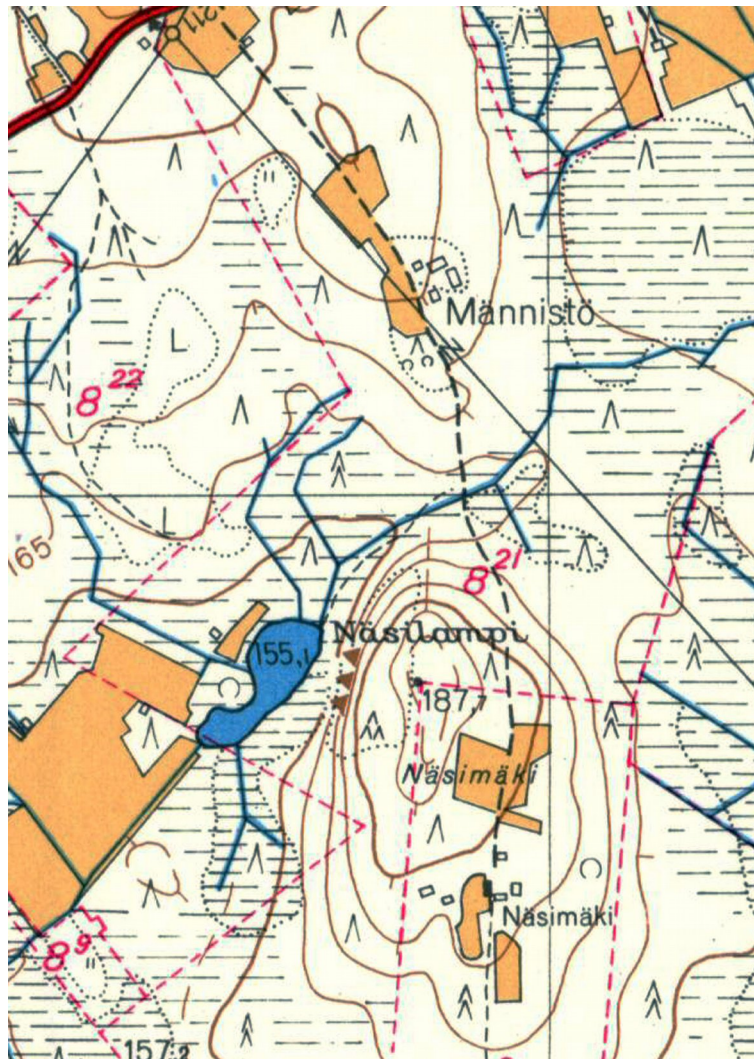
Vaikutusten arvio: Kyseessä ei ole muinaisjäännös tai muu kulttuuriperintökohde ja vaikutuksia ei siten arvioitu.

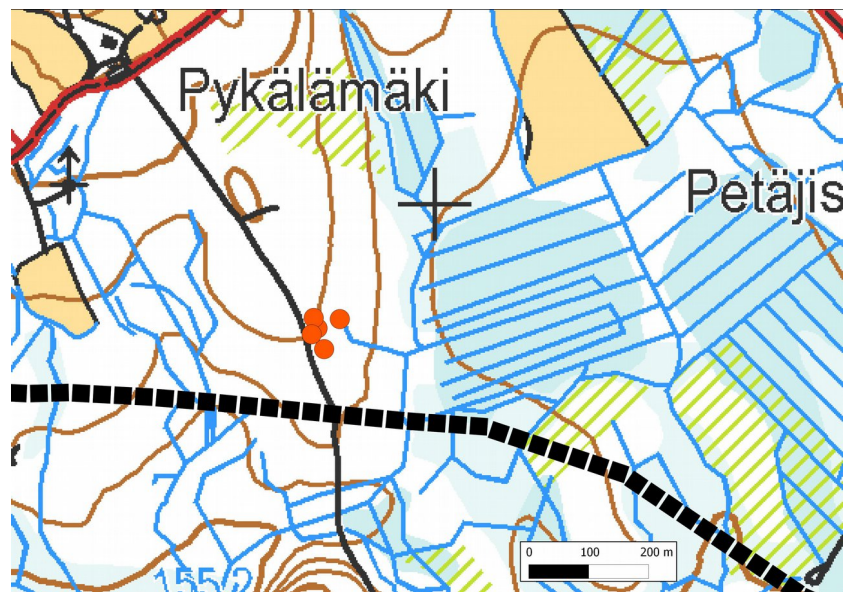
Romahtanut rakennus metsätien itäpuolella.

Maatalouskoneiden osia metsittyneen pellon reunalla ja kasvillisuuden peittämää rakennuksen betoniperustusta.

Ote vuoden 1960 peruskartasta, johon on merkitty Männistön tila.

Kartoitetut kohteet merkitty karttaan ympyröillä.

6 KEURUU VÄLKKY

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	-
<i>Tyyppi:</i>	muu inventointihavainto
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	kellarit
<i>Lukumäärä:</i>	resentti
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	3
	-

Paikkatiedot:

<i>Karttalehti:</i>	224108, N 424
<i>Etäisyystieto:</i>	Keuruun keskustasta noin 30 km luoteeseen

Koordinaatit: P: 6930070 I: 365244

koord.selite: eteläisempi kellarikuoppa, pistemäinen (GPS-mittaus)

<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	-
<i>Inventointimenetelmät:</i>	pintahavainnointi

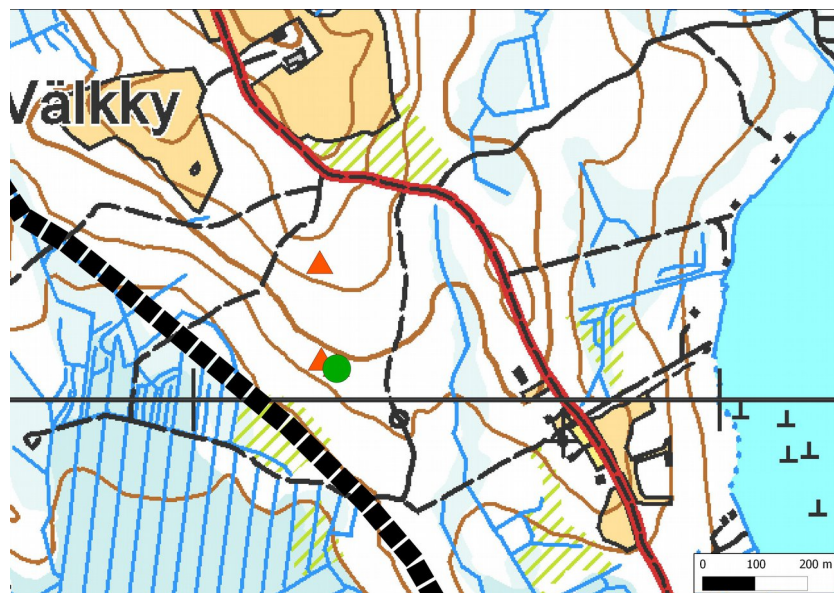
Maastotiedot: Liesjärven länsipuolella Rauhalan tilasta n. 1 km etelään.

Kuvaus: Metsittyneellä alueella entisen pellon läheisyydessä kaksi kellarikuoppaa ja yksi vajaa 2 m halkaisijaltaan oleva ja n. 50 cm korkea peltoröykkiö. Paikalle on merkitty yksi pieni pelto-alue vuoden 1961 peruskartalle.

Vaikutusten arvio: Kyseessä ei ole muinaisjäänös tai muu kulttuuriperintökohde ja vaikutuksia ei siten arvioitu.

Eteläisempi reunoista mitattuna n. 5 x 2,5 laaja kellarin pohja kuusien takana. Kuva lännestä.

Kellarit merkitty kolmioilla, peltoröykkiö ympyrällä.

7 MULTIA RAVIRATA

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	-
<i>Tyyppi:</i>	muu inventointihavainto
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	maarakenteet
<i>Ajoitus yleinen:</i>	kuopat
<i>Lukumäärä:</i>	resentti
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	1
	-

Paikkatiedot:

<i>Karttalehti:</i>	224110, N 423
<i>Etäisyystieto:</i>	Multian keskustasta noin 5 km luoteeseen

Koordinaatit: P: 6925100 I: 381847

koord.selite: pistemäinen (GPS-mittaus)

Aiemmat tutkimukset: -
Inventointimenetelmät: pintahavainnointi, kairaus

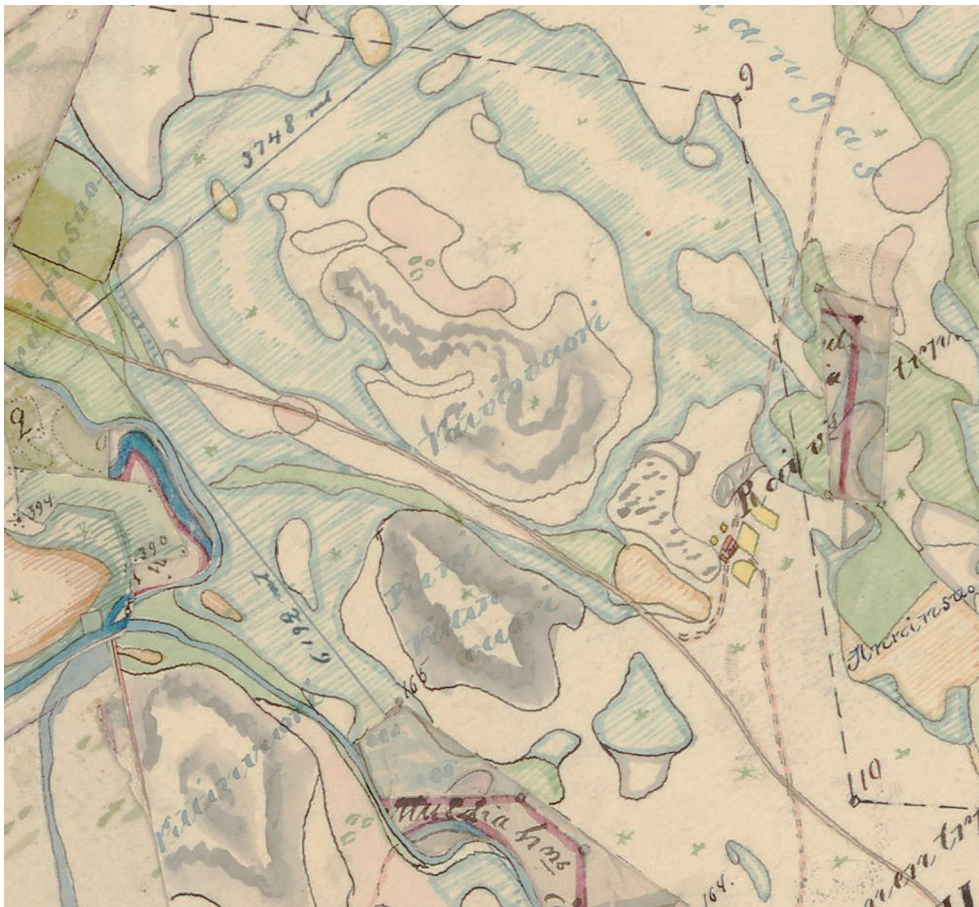
Maastotiedot: Soutujoentien varrella sijaitsevan raviradan luoteispuolella.

Kuvaus: Paikalla on reunoista mitattuna n. 6 x 4 m laaja ja 1 m syvä kuoppa. Reunoilla on vallia. Kairauksessa todettiin paikoin vaaleaa hienojakoista maata (palanut ?) ja hieman hiiltä, maannos on myös muuten häiriintynyt. Kuopan funktio ei selvinnyt. Vuoden 1847 pitäjänkartan mukaan alueella sijaitsi torppa. Voi olla, että kuoppa liittyy paikan asutukseen. Torpan paikkaa ei löydetty. Alueella on tehty runsaasti maansiirtotöitä liittyen raviradan rakentamiseen sekä maa-ainesten ottoon. Jäänteet torpasta lienevät hävinneet modernin maankäytön seurauksena.

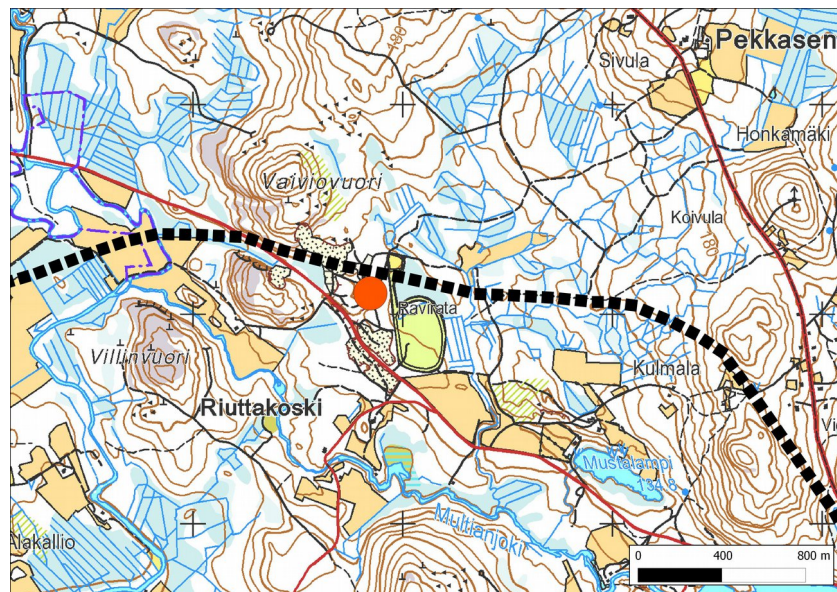
Vaikutusten arvio: Kyseessä ei ole muinaisjäännös tai muu kulttuuriperintökohde ja vaikutuksia ei siten arvioitu.

Kuoppa kuvattu lounaasta sekä kuopan pohjalta otettu maannosnäyte.

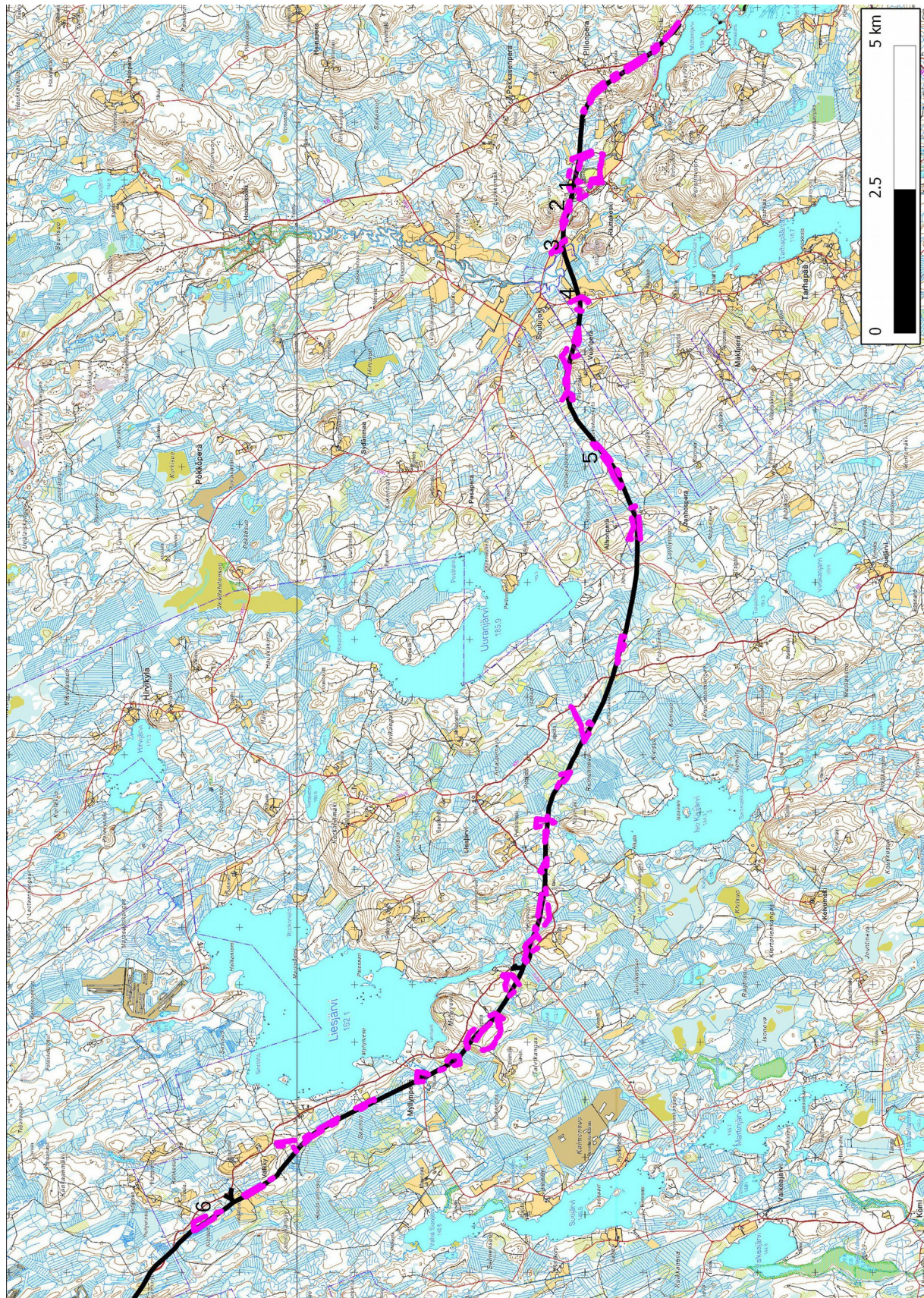
Kartta 3. Ote vuonna 1847 laaditusta Multian pitäjänkartasta, johon merkitty torppa viljelyksineen Soutujoelle Vaiviovuoren kaakkoispuolella nykyisen raviradan tuntumaan. Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, <http://digi.narc.fi/digi/slistaus.ka?ay=32529>

Ravirata, kuopan sijainti merkitty ympyrällä.

10. Inventoidut alueet ja valokuvia tielinjauksesta

Valokuvauspaikat numeroitu kartalle ja inventoidut alueet rasteroitu.

1 Multialla Soutujoen tien varrella tielinjaus kulkee hiekkaisilla alueilla. Kuva linjauksen eteläpuolelta raviradan länsipuolelta.

2 Suunniteltu tielinjaus kulkee Multialla laajan Vaivionvuoren tuntumassa. Kuva Soutujoen tieltä luoteeseen.

3 Linjaus ylittää Multialla Soutujoen. Kuva etelään tielinjauksen pohjoispuolelta.

4 Tielinjausta peltoalueella Soutujoella. Kuva lännestä.

5 Linjauksen keskivaiheilla Ahonperän itäpuolella linjaus kulkee useissa kohdin talousmetsissä.

6 Inventoitua linjaa Keuruulla Liesjärven luoteispuolella Lintulan ja Kivisuon välisellä moreenikankaalla. Kuva etelään.

11. Aineistoluettelo

Kirjallisuus:

Keski-Suomen historia 1.1999.

Mauno Jokipii, Keski-Suomen vaiheet keskiajalta kunnallishallintoon, Keski-Suomen historia 1. 1999.

Digitaalinen aineisto:

Arkistolaitoksen pitäjänkartasto, Keuruu, Multia, <http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?new=1&haku=multia>
<http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?new=1&haku=keuruu>

Geologian tutkimuskeskus,
http://www.gtk.fi/tietopalvelut/geologiset/kartta_aineistot/, <http://geomaps2.gtk.fi/geo/>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://www.vanhakartta.fi/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos,
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön rekisteriportaali:
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön tutkimusraportit, Keuruu, Multia, Ähtäri:
http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/raportti/read/asp/hae_liite.aspx?id=100273&ttyyppi=pdf&kunta_id=74